

12. Кравець С. В. Підходи до формування природничих понять у початковій школі. *Початкова школа*. 2022. № 3. С. 21–28.
13. Кульчак Х. В., Качак Т. Б. Дитяча література як засіб формування християнських цінностей у молодших школярів. *Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the II International Scientific and Practical Conference* (Vol. 2), Cambridge, October 29, 2021. Cambridge-Vinnitsia: P.C. Publishing House & European Scientific Platform, 2021. С. 43 – 48. <https://doi.org/10.36074/logos-29.10.2021.v2>
14. Лебідь І. Формування екологічної свідомості дітей молодшого шкільного віку в процесі освітньої діяльності. С. 427 – 440. <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/40.pdf>
15. Маркіна С. Формування моральних цінностей у молодших школярів на основі педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського. *Початкова школа*. 2014. № 9. С. 13-15. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Psh_2014_9_7.pdf
16. Паламар С., Булан Л. Формування моральних цінностей в молодших школярів. *Молодий вчений*. 2018. № 9 (61). С. 419-422. вилучено із <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4045>
17. Рубльова О. Правічний ліс. Київ-Івано-Франківськ-Дрогобич Бюро УГКЦ з питань екології 2021. 16 с.
18. Скуловатова О. Світлячок і Вітрячок. – Київ-Івано-Франківськ, Бюро УГКЦ з питань екології, 2024. 16 с.
19. Степанюк Н.. Особливості формування екологічної культури особистості. *Нова педагогічна думка*. 2014. № 3. С. 222-224
20. Шпирка В. Звірята зі Знесіння. Київ-Івано-Франківськ-Дрогобич: Бюро УГКЦ з питань екології 2019. 16 с.

Мар'яна Рабійчук,
магістрантка педагогічного факультету
Тетяна Качак,
докторка філологічних наук, професорка,
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, Україна

РОЛЬ ПОЕТИЧНИХ ТЕКСТІВ ТА АНІМАЦІЇ У РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

Стаття присвячена проблемі розвитку мовлення у дошкільників засобами поетичних текстів та анімації. Проаналізовано особливості інтеграції артпедагогічних засобів у логокорекційний процес.

Ключові слова: дошкільники, засоби корекції, артпедагогіка, художня література, поетичні тексти, анімація.

Вступ

Дошкільний вік – період активного засвоєння дитиною розмовної мови, формування усіх сторін мовлення, а саме: фонетичної, лексичної та

граматичної. І. С. Марченко наголошує на тому, що мовлення може бути повноцінним засобом спілкування лише у випадку збереження, або за наявності мовленнєвої патології – відкорегованості, усіх його структурних компонентів. В свою чергу, успішна корекція тих чи інших мовленнєвих відхилень тісно пов'язана з правильністю визначення змісту, методів та прийомів мовного навчання [3].

Мета статті – окреслити роль поетичних текстів та анімації у розвитку мовленні дітей дошкільного віку.

Результати дослідження

Сучасний логопед в процесі логокорекційної роботи з розвитку мовлення використовує як традиційні, так і нетрадиційні технології. В силу тих проблем, які склались за останнє десятиліття, зокрема насичене інформаційне середовище та постійна присутність гаджетів в житті сучасних дітей, логопед змушений все частіше застосовувати у своїй діяльності інноваційні технології. До них відносяться: артпедагогічні технології; сучасні технології логопедичного та пальцевого масажу; сенсорна інтеграція; тілесно-орієнтовані техніки; Су-джок терапія; інформаційні технології. Найпоширенішими у логопедичній роботі є артпедагогічні інноваційні технології. Артпедагогіка є синтезом мистецтва та педагогіки, який забезпечує розробку теорії і практики педагогічного корекційно-спрямованого процесу художнього розвитку дітей через мистецтво та художньо-творчу діяльність. Мистецтво, яке є корекційно спрямованим, стає для дитини джерелом позитивних емоцій, що в свою чергу сприяють подоланню мовленнєвих порушень і зародженню творчих здібностей. О.Леонтьєв у своїх дослідженнях довів, що існує пряма залежність між мовленнєвими здібностями та творчою активністю дитини [2].

І. С. Марченко зазначає, що художня література - це важливий засіб формування особистості дитини, розвитку мовлення, пам'яті, засіб естетичного та морального виховання дітей [3]. Вона відіграє велику роль у становленні

моральних почуттів та оцінок, формуванні норм поведінки, вихованні естетичного сприймання, а також засвоєнні граматичних норм мови.

Поетичні тексти – це засоби мистецтва, які доцільно використовувати логопеду у своїй діяльності. До них відносяться тексти, які написані у віршованій формі, мають риму, ритм та строфічну побудову. Це можуть бути дитячі вірші, чистомовки, скоромовки, лічилки, мирилки, потішки, загадки, римовані діалоги або казки у віршах тощо. Їх головна особливість – ритміко-мелодична організація, яка сприяє кращому запам'ятовуванню, активації слухової уваги та мотивації до мовленнєвої діяльності.

Ю. В. Рібцун у своїх працях зауважила, що в процесі сприймання поетичних текстів, діти розширюють свої уявлення про оточуючий світ, вдосконалюють ритміко-інтонаційну складову мовлення, збагачують словниковий запас, а також розвивають мовлення в цілому [4]. У спеціальній методиці розвитку мовлення, І. Марченко та К. Косяк, вказують на важливість використання віршів у роботі з дітьми із ПМР та на розвиток вміння сприймати та виразно відтворювати вірші [3]. Адже *вірші* – це потужний логопедичний інструмент, який поєднує мовленнєву, когнітивну, емоційну та ігрові діяльність. Їхньою характерною ознакою є особливий емоційний стиль мовлення, який відображає почуття поета.

Ефективним засобом розвитку мовлення та його корекції у дітей дошкільного віку є також *скоромовки*. Їх використання сприяє формуванню мовленнєвого апарату та привчання до складних поєднань звуків. Скоромовка - це так звана система вправ, які спрямовані на правильне відтворення складових структур і слів. Вивчення скоромовок із відпрацьованими складовими структурами сприяє не тільки правильності вимовляння звуків, а й вчить свідомого читання [2]. Скоромовки та інші поетичні тексти, які застосовуються в логопедичній практиці, є ефективними для засвоєння граматичних норм мовлення. Адже ще до оволодіння граматичними правилами, дитина засвоює складні смислові відтінки мови та її структурні

одиниці. Таким чином, використання засобів художньо-мовленнєвої діяльності на логопедичних заняттях сприяє не тільки мовленнєвому, а й інтелектуальному розвитку дитини.

Анімаційне мистецтво є одним із сучасних синтетичних видів мистецтва, яке сприяє цілісному естетичному сприйняттю оточуючого світу. Воно є всеохоплюючим, адже через слова впливає на свідомість, а через образне сприймання – на почуття. Слово «анімація» походить від латинського «*anima*», яке в перекладі означає душа, в свою чергу, анімація означає оживлення. В сучасному кіно анімацію часто називають мультиплікацією. Мультиплікація або ж анімація – це «вид кіномистецтва, твори якого створюються шляхом зйомки послідовних фаз руху намальованих (графічна мультиплікація) або об'ємних (об'ємна мультиплікація) об'єктів» [2, с. 121].

Мультиплікаційні фільми істотно впливають на розвиток дітей дошкільного віку. Адже формують у них первинні уявлення про добро та зло, еталони поведінки, а також навчають позитивно сприймати себе, з повагою ставитись до інших, долати особистісні та міжособистісні труднощі. При правильному підборі мультфільмів спостерігається позитивний вплив анімації на розвиток дитячого мовлення; розвиток мислення, пам'яті, уваги; розвиток творчого потенціалу; вдосконалення навичок спілкування та соціалізації. Виходячи із цього, варто зауважити, що стихійність та випадковість у їх відборі для використання на логопедичних заняттях, як додаткового засобу корекції мовлення, повинна бути виключена. Все повинно бути продумано, оскільки це може не лише бути безрезультатним, а й взагалі пригальмувати розвиток мовлення у дитини. Тому важливо вибірково ставитись до цього виду кіномистецтва, оскільки розвивати мовлення у дошкільників слід лише на змістовному, якісному та доброму кіно-матеріалі.

В. А. Литвиненко у своїх наукових працях писала про доцільність впровадження у корекційно-педагогічний процес – *логоанімації* (логопедична анімація). Згідно із її дослідженнями, це дозволить досить ефективно поєднати

традиційні та інноваційні засоби корекції та сприятиме збільшенню мотивації до виконання вправ з розвитку мовленнєвого дихання, просодичної сторони мовлення та дрібної моторики. Головною перевагою використання анімаційного мистецтва у логопедичній роботі є практична реалізація візуалізації того чи іншого корекційно-розвивального матеріалу, що в свою чергу сприяє підвищенню мотивації та ефективності дитячої діяльності. Візуальні образи, які використовуються в анімації, сприяють кращому запам'ятовуванню слів, звуків, фраз та правильних артикуляційних рухів [2].

Висновки

Поетичні тексти та анімаційне мистецтво є ефективними засобами розвитку мовлення дошкільників. Вони сприяють збагаченню словникового запасу, формуванню граматичної правильності мовлення, розвитку фонематичного слуху та мовленнєвої уяви. Ритм, рима, образність і емоційність поезії стимулюють мовленнєву активність дітей, а візуальна підтримка через анімацію робить навчання більш доступним, цікавим і мотивуючим. Поєднання цих засобів у логопедичній практиці дозволяє створити сприятливе середовище для всебічного мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку.

Список використаних джерел

1. Дмитрієва І., Іваненко А., Одинченко Л. Артпедагогіка як сучасний педагогічний напрям у спеціальній освіті. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. 2023. № 1(103). С. 241 – 250.
2. Литвиненко В. А. Корекція фонетико-фонематичного недорозвинення мовлення дітей дошкільного віку засобами арт-педагогіки: навч.-метод. посіб. Суми: ПП Кубраков С.Г., 2015. 144 с.
3. Марченко І.С. Спеціальна методика розвитку мовлення (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників): Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Спеціальність: Корекційна освіта (логопедія). Вид. 3-є, перер. та доп. К.: Видавничий дім «Слово», 2017. 312с.
4. Рібцун Ю. В. Дошкільнятко: корекційно-розвивальна та навчально-виховна робота з дітьми з фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення : навч.-метод. посіб. К., 2014. 238 с.